

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка

Філософський факультет
Кафедра політології

Затверджено

На засіданні кафедри політології
філософського факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 26 серпня 2022 р.)

Завідувач кафедри проф. Анатолій РОМАНЮК

**Силабус з навчальної дисципліни
«Популізм і комунікація»,
що викладається в межах ОПП «Політологія»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів
зі спеціальності 052 «Політологія»
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
2022 року вступу**

Львів – 2022

Назва дисципліни	Популізм і комунікація
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, Львівський національний університет імені Івана Франка, вул. Університетська 1, 79000
Факультет та кафедра, за якими закріплена дисципліна	Філософський факультет, кафедра політології
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» Спеціальність 052 «Політологія»
Викладачі дисципліни	Куречко Ірина Ігорівна, кандидат політичних наук, доцент кафедри політології ЛНУ ім. І. Франка
Контактна інформація викладачів	Електронна адреса: iryna.kurechko@lnu.edu.ua Сторінка викладача: https://filos.lnu.edu.ua/employee/kurechko-iryna Місце знаходження: Львів, Львівський національний університет імені Івана Франка, вул. Університетська 1, ауд. 206
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Щопонеділка, 11:00-12:30 год. (філософський факультет, кафедра політології, ауд. 206) У день проведення лекцій/семінарських занять. Також можливі он-лайн консультації через засоби віддаленого відео- й аудіозв'язку та емейлінг на електронну адресу викладача.
Сторінка дисципліни	https://filos.lnu.edu.ua/academics/bachelor/curriculum-politology
Інформація про дисципліну	«Популізм і комунікація» є вибіркоким курсом в межах блоку вибірових дисциплін «Політична комунікація і PR» для студентів третього курсу філософського факультету спеціальності 052 «Політологія». Навчальний курс розрахований на 120 годин та вивчається у шостому семестрі. Дисципліна є важливим елементом у вивченні політичних комунікацій, зокрема передбачає аналіз різних комунікативних (в тому числі маніпулятивних) технологій в контексті їх використання в процесі здобуття, утримання та реалізації політичної влади. При цьому особливий наголос робиться на дослідженні популізму як стратегії політичного маніпулювання масовою свідомістю
Коротка анотація дисципліни	Навчальна дисципліна «Популізм і комунікація» присвячена проблематиці популізму, і його місцю в системі комунікацій. Зважаючи на неоднозначність і багатоаспектність поняття «популізм», в курсі розкрито різні підходи до його розуміння, зокрема як антиелітарної та народоорієнтованої політики; як політичної ідеології; як стратегії політичної маніпуляції; як атрибуту ліберальної демократії. Дисципліна складається із двох змістовних модулів. У рамках першого модуля заплановане ознайомлення студентів із теоретичними засадами популізму: його основними трактуваннями, причинами виникнення та поширення, ознаками, принципами, засобами та методами. Студенти повинні бути ознайомлені з генезою популізму, а також його історичними формами. Зокрема, передбачається вивчення народництва як етапу розвитку популізму; фермерського популізму у США наприкінці ХІХ ст. та особливостей американського популізму впродовж ХХ – ХХІ ст.; економічного популізму в країнах Латинської Америки (жетулізм, перонізм, апризм); ідеологій нацизму та фашизму як варіантів популізму, особливостей поширення популізму в країнах Центрально-Східної Європи (Польща, Угорщина, Словаччина, Румунія), а також

	<p>специфіки популізму в посткомуністичних країнах (головно у Росії та Білорусії). Другий модуль охоплює теми, присвячені ідеологічним ознакам популізму в умовах функціонування ліберальної демократії; популістським детермінантам легітимації політичної влади в демократичних суспільствах; загрозам популізму для демократії, а також методам боротьби з популізмом. Студентам також буде представлено огляд різновидів популізму, зокрема економічного та правового, національного популізму та його методів, характеристик націоналістичного популізму. Особливу увагу буде приділено електоральному популізму, зокрема його впливу на електоральну поведінку. В рамках другого модуля передбачається огляд найбільш впливових та рейтингових популістських партій країн Західної Європи, аналіз проявів популізму в глобальній політиці, а також особливостей використання популізму в Україні.</p>
<p>Мета та цілі дисципліни</p>	<p>Метою вивчення нормативної дисципліни «Популізм і комунікація» є ознайомлення студентів із суттю та особливостями популізму, етапами його історичного розвитку та співвідношенням з демократією, а також аналіз основних видів популізму та популістських проявів в національній та глобальній політиці.</p> <p>Відповідно до мети головними цілями вивчення дисципліни виступають:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розуміння понятійно-категоріального апарату дослідження популізму; - знання основних етапів його розвитку, історичних форм популізму, їхніх особливостей та рис; - аналіз принципів, ознак, засобів та методів популізму, а також способів боротьби з його проявами; - дослідження ознак популізму в умовах ліберальної демократії та ролі популізму в легітимації політичної влади; - розгляд різновидів популізму, їхньої специфіки, зокрема електорального популізму; - дослідження особливостей використання популізму в Україні.
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p style="text-align: center;">Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Заславська О.О., Посвістак О.А., Налімова В.В. Вплив діяльності популістських політичних партій на демократію в ХХ – ХХІ ст. <i>Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право.</i> 2022. Вип. 1(53). С. 65–72 2. Кавка В.В. Популізм як ефективна політична технологія сучасних виборчих процесів в Україні. <i>Гілея.</i> 2015. Вип. 102. С. 406–408 3. Радь Т. Популізм як продукт політичної комунікації. <i>Вісник Львівського університету. Серія філософські науки.</i> 2012. Вип.15. С.287–296. 4. Новакова О.В. Тренд популізму у сучасному політичному процесі. <i>Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Політологія.</i> 2017. №1. С. 137–145 5. Mavrozacharakis E. Populism and Democracy: An Ambiguous Relationship. <i>European Quarterly of Political Attitudes and Mentalities.</i> Vol. 7. 2018. Issue 4. P. 19–35.

Додаткова література:

1. Дем'яненко М. М. Популізм в демократичному суспільстві: особливості використання і сприйняття. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Сер.: Філософія. Політологія.* 2013. Вип. 3. С. 93–96.
2. Житко А.О. «Вибух популізму» у ХХІ столітті: дослідницькі інтенції щодо визначення «універсальних» характеристик. *Сучасне суспільство: політичні науки, соціологічні науки, культурологічні науки : зб. наук. пр.* Харків. 2019. Вип. 2 (18). С. 72–81.
3. Заславська О.О., Посвістак О.А., Налімова В.В. Новий популізм як технологія політичного маркетингу політичних партій. *Актуальні проблеми політики.* 2022. Вип. 69. С. 65–73
4. Кіянка І. Б. Історія популістського руху у США: кінець ХІХ – початок ХХ століття. *Науковий журнал Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара. Філософія і політологія в контексті сучасної культури.* 2015. № 2. С. 96–105.
5. Кіянка І.Б. Латиноамериканський популізм: випадок аргентинського «перонізму». *Філософія і політологія в контексті сучасної культури.* 2014. Вип. 8. С. 208–211
6. Кіянка І.Б. Популізм як феномен політичного життя. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Політологія.* 2013. Т.21. Вип. 23(4). С. 24–29
7. Мартинов А.Ю. Популістські партії у країнах-членах Європейського Союзу: ідеологічний профіль та діяльність на початку ХХІ ст. *Проблеми всесвітньої історії.* 2017. № 2 (4). С. 100–109
8. Ключкович А. Еволюція популізму та популістських партій у Словацькій Республіці. *Грані.* 2021. Вип. 24. №12. С. 23–29
9. Ключник Р.М., Невесела К.О. Популізм як сучасний політико-економічний феномен. *Академічний огляд.* 2020. № 2(53). С. 5–15
10. Canovan M. Taking Politics to the People: Populism as the Ideology of Democracy. In *Democracies and the Populist Challenge*, edited by Y. Mény and Y. Surel. New York: Palgrave, 2002. P. 25–44.

Інтернет-джерела:

1. Амельченко Н.А. Популізм у контексті кризи класичних ідеологій і виникнення мас-медійних технологій політики. Режим доступу: <http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/16377>
2. Житко А.О. Феномен «сучасний популізм» у контексті ризиків і викликів ліберальних демократій ХХІ ст. Режим доступу: <https://dspace.hnpu.edu.ua/bitstream/123456789/8187>
3. Прядко Т. Популізм як ризик демократичного розвитку і засіб політичної мобілізації електорату. Режим доступу: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/21170/Priadko>.
4. Романюк А.С. Політична доктрина популізму. Режим доступу: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/10365/1>

	5. Canovan M. Trust the People! Populism and The Two Faces of Democracy. Режим доступу: https://journals.sagepub.com/doi/epdf/10.1111/1467-9248.00184
Тривалість курсу	1 семестр / 120 годин
Обсяг курсу	Загалом 120 годин, зокрема 64 години аудиторних занять. З них: 32 години лекцій, 32 години практичних занять та 56 годин самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	<p>У результаті успішного проходження курсу студент набуде спеціальні (фахові) компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - СК05. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування. - СК11. Здатність аналізувати принципи здійснення політичної комунікації, її види та форми та застосувати на практиці комунікативні технології в політичній сфері - СК12. Здатність аналізувати PR-стратегії та кампанії і застосувати на практиці технології ефективного PR на різних рівнях політики. <p><i>Програмні результати навчання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - РН05. Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності. - РН10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах. - РН19. Формувати успішні комунікаційні стратегії, використовувати знання про міжіндивідуальну, групову та міжінституційну комунікацію для вирішення політичних конфліктів. <p>Після завершення цього курсу студент буде:</p> <p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • суть, ознаки, принципи та засоби популізму, його особливості та методи, а також способи протидії популізму; • генезу розвитку популізму, його історичні форми та ідеологічні концепти; • основні різновиди популізму, їхню специфіку; • особливості використання популізму в країнах з ліберальною демократією; • специфіку проявів популізму в глобальній політиці, причини його проявів в умовах глобалізації; • особливості використання популізму в ЗМІ; • риси і ознаки українського популізму, основні популістські прийоми і засоби, які використовуються в Україні. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • застосовувати сучасну методологію аналізу популізму в системі політичних комунікацій; • визначати місце і роль популізму в сучасному інформаційному світі; • орієнтуватися в особливостях популізму в залежності від різновиду та історичної форми;

	<ul style="list-style-type: none"> • визначати загрози популізму для сучасних демократій; • самостійно виявляти і оцінювати ефективні способи боротьби з популізмом загалом, або з окремими його проявами; • визначати популістський характер політичних партій зважаючи на їхню партійну та ідеологічну риторику.
Ключові слова	Популізм, комунікація, вплив, маси, народництво, фермерський рух, антиелітизм, народ, ідеологія, демократія, загрози, вибори, електоральна поведінка, протидія, заклики, маніпулювання.
Формат курсу	Змішаний: лекційні заняття проводяться дистанційно, семінарські заняття – очно.
Аудиторні особливості курсу	Проведення лекцій, практичних/семінарських занять, консультацій з курсу.
Теми	Детально див. Додаток «Схему курсу»
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці семестру
Пререквізити	Для вивчення дисципліни «Популізм і комунікація» студентам краще мати базові знання з таких курсів як «Політична комунікація і PR», «Історія та теорія демократії», «Історія політичних вчень», «Історія України». Вони будуть допоміжними для сприйняття категоріального апарату.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентації, лекції, колаборативне навчання (групові проекти, спільні розробки, групові розрахункові роботи, навчальні спільноти, тьюторство і т.д.), проектно-орієнтоване навчання, дискусія, семінари, самостійна робота, аналіз статистичних баз даних. Навчальні методи: пояснювально-ілюстративний, частково-пошуковий, інтерактивний, активізації навчання.
Необхідне обладнання	Вивчення курсу потребуватиме залучення персонального комп'ютера (принаймні лектором) і мультимедійного проектора. Крім того, бажано, щоби студенти також користувались персональними комп'ютерами. Для курсу не потрібно спеціалізованого програмного забезпечення (хоча воно може використовуватись за бажанням). Тим не менше, потрібне впевнене користування загальноновживаними програмами й операційними системами (з метою подання електронних матеріалів – електронна пошта, платформи Microsoft Teams, Zoom, Telegram, Moodle тощо). Також для курсу бажане володіння мінімальними навиками роботи з базами та масивами даних й інформації.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: практичні/самостійні тощо – 30% семестрової оцінки (максимальна кількість балів – 30); контрольні заміри (модулі) – 20% семестрової оцінки (максимальна кількість балів – 20); залік – 50% семестрової оцінки (максимальна кількість балів – 50).</p> <p>Підсумкова максимальна кількість балів упродовж семестру – 100.</p> <p>Письмові та проектні роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів самостійних письмових робіт.</p> <p>Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їхніми оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування і втручання в роботу інших студентів становлять, однак не обмежують прикладів можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак цього є підставою для незарахування тієї або іншої роботи студента викладачем, незалежно</p>

	<p>від масштабів плагіату чи обману. Відповідно, жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p> <p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції та практичні заняття курсу. Студенти повинні інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися всіх термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед основних і додаткових.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані на поточному тестуванні й поточному навчанні, в самостійній роботі і бали підсумкового заліку. При цьому, обов'язково враховуються присутність на заняттях й активність студента під час практичного заняття, списування і плагіат, несвоєчасне виконання поставлених завдань.</p>
<p>Питання до заліку (чи питання на контрольні роботи)</p>	<p>Орієнтований перелік питань до заліку:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Популізм: суть, ознаки та особливості. 2. Причини виникнення та поширення популізму. 3. Популізм як політична ідеологія: особливість підходу. 4. Принципи та ознаки популізму. 5. Популістські методи і засоби, особливості їх застосування. 6. Морально-етичний аспект популізму. 7. Феномен популізму в історії політичної думки. 8. Народництво як етап розвитку популізму. 9. Фермерський популізм у США наприкінці XIX ст. 10. Особливості американського популізму впродовж XX-XXI ст. 11. Економічний популізм у країнах Латинської Америки (жетулізм, перонізм, апризм). 12. Ідеологія нацизму і фашизму як варіанти популізму (приклад Німеччини, Італії, Іспанії) 13. Поширення популізму в країнах Центрально-Східної Європи (Польща, Угорщина, Словаччина, Румунія) 14. Популізм у діяльності партій та урядів у посткомуністичних країнах (Росія, Білорусь). 15. Сучасні форми популізму. 16. Ідеологічні ознаки популізму в умовах функціонування ліберальної демократії. 17. Популістичні детермінанти легітимації політичної влади в демократичних суспільствах. 18. Загрози популізму для демократії та перехідних суспільств. 19. Чинники зростання популізму в умовах демократії. 20. Методи боротьби з популізмом. 21. Типології популізму (класифікація М. Конован). 22. Правий та лівий популізм. 23. Економічний та правовий популізм. 24. Національний популізм як засіб політичної боротьби 25. Методи національного популізму. 26. Характеристика націоналістичного популізму.

	<p>27. Популізм в діяльності українських політичних партій та політичних лідерів.</p> <p>28. Електоральний популізм: суть та специфіка застосування.</p> <p>29. Особливості використання електорального популізму в Україні.</p> <p>30. Популізм у передвиборчих гаслах і слоганах.</p> <p>31. Методи боротьби з електоральним популізмом.</p> <p>32. Особливості використання популізму в ЗМІ.</p> <p>33. Новий популізм і глобалізація.</p> <p>34. Психологічні причини поширення популізму в умовах глобалізації.</p> <p>35. Сучасні прояви популізму в міжнародній політиці.</p> <p>36. Основні популістські партії в країнах Західної Європи, їх риси і партійна риторика.</p> <p>37. Національна ідентичність та популізм.</p>
Опитування	Анкету-оцінку для оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Додаток. Схема курсу «Популізм і комунікація»

Тиж. / год	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література / Ресурси в інтернеті	Завдання, год.	Термін виконання
1 тиждень 7,5 год.	Тема 1. Популізм як комунікативний феномен. Суть поняття «популізм», його основні трактування, причини виникнення та поширення. Популізм як політична ідеологія: особливості підходу. Принципи та ознаки популізму. Популістські методи і засоби, особливості їх застосування.	Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Семинар – 2 год. Самостійна робота – 3,5 год.	1. Кіянка І.Б. Популізм як феномен політичного життя. <i>Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Політологія.</i> 2013. Т.21. Вип. 23(4). С. 24–29 2. Радь Т. Популізм як продукт політичної комунікації. <i>Вісник Львівського університету. Серія філософські науки.</i> 2012. Вип.15. С.287–296. 3. Романюк А.С. Політична доктрина популізму. Режим доступу: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/10365/1	Самостійна робота по темі (риси популізму як політичної ідеології) 3,5 год.	1 тиждень
2 тиждень 7,5 год.	Тема 2. Популізм в історії зарубіжної і вітчизняної політичної думки. Популістські ідеї від епохи Античності і до сьогодні. Ідеї популізму в контексті народництва. Народництво як етап розвитку популізму	Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Семинар, групова робота – 2 год. Самостійна робота – 3,5 год.	1. Ключник Р.М., Невесела К.О. Популізм як сучасний політико-економічний феномен. <i>Академічний огляд.</i> 2020. № 2(53). С. 5–15 2. Романюк А.С. Політична доктрина популізму. Режим доступу: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/10365/1 3. Canovan M. Taking Politics to the People: Populism as the Ideology of Democracy. In <i>Democracies and the Populist Challenge</i> , edited by Y. Mény and Y. Surel. New York: Palgrave, 2002. P. 25–44.	Самостійна робота по темі (концепт «популізм» в епоху Середньовіччя і Нового часу) 3,5 год.	2 тиждень
3 тиждень 7,5 год.	Тема 3. Генеза популізму. Ч.1. Фермерський популізм у США наприкінці XIX ст. Особливості американського популізму впродовж XX-XXI ст.	Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Семинар, групова робота – 2 год. Самостійна	1. Кіянка І. Б. Історія популістського руху у США: кінець XIX – початок XX століття. <i>Науковий журнал Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара. Філософія і політологія в контексті сучасної культури.</i> 2015. № 2. С. 96–105. 2. Кіянка І.Б. Латиноамериканський популізм: випадок аргентинського «перонізму». <i>Філософія і політологія в контексті сучасної культури.</i> 2014. Вип. 8. С. 208–211 3. Прядко Т. Популізм як ризик демократичного розвитку і засіб політичної мобілізації електорату. Режим доступу:	Самостійна робота по темі (еволюція американського популізму) 3,5 год.	3 тиждень

	Економічний популізм у країнах Латинської Америки (жетулізм, перонізм, апризм).	робота – 3,5 год.	http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/21170/Priadko .		
4-5 тижні 15 год.	Тема 4. Генеза популізму. Ч.2 Ідеологія нацизму та фашизму як варіанти популізму (приклад Німеччини, Італії, Іспанії). Поширення популізму в країнах Центрально-Східної Європи (Польща, Угорщина, Словаччина, Румунія, Болгарія). Популізм у діяльності партій та урядів у посткомуністичних країнах (Росія, Білорусь)	Лекція, презентація, дискусія – 4 год. Семінар, групова робота – 4 год. Самостійна робота – 7 год.	1. Амельченко Н.А. Популізм у контексті кризи класичних ідеологій і виникнення мас-медійних технологій політики. Режим доступу: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/16377 2. Ключкович А. Еволюція популізму та популістських партій у Словачкій Республіці. <i>Грані</i> . 2021. Вип. 24. №12. С. 23–29 3. Canovan M. Trust the People! Populism and The Two Faces of Democracy. Режим доступу: https://journals.sagepub.com/doi/epdf/10.1111/1467-9248.00184	Самостійна робота по темі (популізм в сучасній Росії) 7 год.	4-5 тижні
6 тиждень 7,5 год.	Тема 5. Популізм в глобальній політиці. Новий популізм і глобалізація. Психологічні причини поширення популізму в умовах глобалізації. Сучасні прояви популізму в міжнародній політиці.	Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Семінар, групова робота – 2 год. Самостійна робота – 3,5 год.	1. Житко А.О. «Вибух популізму» у XXI столітті: дослідницькі інтенції щодо визначення «універсальних» характеристик. <i>Сучасне суспільство: політичні науки, соціологічні науки, культурологічні науки : зб. наук. пр.</i> Харків. 2019. Вип. 2 (18). С. 72–81. 2. Заславська О.О., Посвістак О.А., Налімова В.В. Новий популізм як технологія політичного маркетингу політичних партій. <i>Актуальні проблеми політики</i> . 2022. Вип. 69. С. 65–73 3. Новакова О.В. Тренд популізму у сучасному політичному процесі. <i>Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Політологія</i> . 2017. №1. С. 137–145	Самостійна робота по темі (перспективи правого популізму в міжнародних відносинах) 3,5 год.	6 тиждень

7-8 тижні 15 год.	Тема 6. Популізм і демократія. Ідеологічні ознаки популізму в умовах функціонування ліберальної демократії. Популістські детермінанти легітимації політичної влади в демократичних суспільствах. Чинники зростання популізму в ліберальних демократіях.	Лекція, презентація, дискусія – 4 год. Семінар, групова робота – 4 год. Самостійна робота – 7 год.	1. Житко А.О. Феномен «сучасний популізм» у контексті ризиків і викликів ліберальних демократій XXI ст. Режим доступу: https://dspace.hnpu.edu.ua/bitstream/123456789/8187 2. Заславська О.О., Посвістак О.А., Налімова В.В. Вплив діяльності популістських політичних партій на демократію в XX – XXI ст. <i>Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право.</i> 2022. Вип. 1(53). С. 65–72 3. Mavrozacharakis E. Populism and Democracy: An Ambiguous Relationship. <i>European Quarterly of Political Attitudes and Mentalities.</i> Vol. 7. 2018. Issue 4. P. 19–35.	Самостійна робота по темі (позитивні риси популізму в демократичному суспільстві) 7 год.	7-8 тижні
9 тиждень 7,5 год.	Модуль 1 Тема 7. Параметри популізму в умовах демократичних трансформацій. Загрози популізму для транзитивного суспільства. Методи боротьби з популізмом. Маніпулятивний потенціал популізму в період трансформації політичних систем.	Модуль – 2 год. Семінар, групова робота – 2 год. Самостійна робота – 3,5 год.	1. Дем'яненко М. М. Популізм в демократичному суспільстві: особливості використання і сприйняття. <i>Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Сер.: Філософія. Політологія.</i> 2013. Вип. 3. С. 93–96. 2. Прядко Т. Популізм як ризик демократичного розвитку і засіб політичної мобілізації електорату. Режим доступу: http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/21170/Priadko . 3. Mavrozacharakis E. Populism and Democracy: An Ambiguous Relationship. <i>European Quarterly of Political Attitudes and Mentalities.</i> Vol. 7. 2018. Issue 4. P. 19–35.	Самостійна робота по темі (популізм як засіб мобілізації мас в умовах демократичного транзиту) 3,5 год.	9 тиждень
10 тиждень 7,5 год.	Тема 8. Види популізму. Типології популізму (класифікація М. Конован). Правий та лівий популізм. Економічний та правовий популізм.	Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Семінар, групова робота – 2 год. Самостійна	1. Ключник Р.М., Невесела К.О. Популізм як сучасний політико-економічний феномен. <i>Академічний огляд.</i> 2020. № 2(53). С. 5–15 2. Canovan M. Taking Politics to the People: Populism as the Ideology of Democracy. In <i>Democracies and the Populist Challenge</i> , edited by Y. Mény and Y. Surel. New York: Palgrave, 2002. P. 25–44. 3. Canovan M. Trust the People! Populism and The Two Faces of Democracy. Режим доступу: https://journals.sagepub.com/doi/epdf/10.1111/1467-9248.00184	Самостійна робота по темі (особливості лівого популізму) 3,5 год.	10 тиждень

		робота – 3,5 год.			
11 тиждень 7,5 год.	Тема 9. Національні аспекти популізму. Національний популізм як засіб політичної боротьби. Методи національного популізму. Характеристика націоналістичного популізму.	Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Семінар, групова робота – 2 год. Самостійна робота – 3,5 год.	1. Ключник Р.М., Невесела К.О. Популізм як сучасний політико-економічний феномен. <i>Академічний огляд</i> . 2020. № 2(53). С. 5–15 2. Прядко Т. Популізм як ризик демократичного розвитку і засіб політичної мобілізації електорату. Режим доступу: http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/21170/Priadko . 3. Canovan M. Trust the People! Populism and The Two Faces of Democracy. Режим доступу: https://journals.sagepub.com/doi/epdf/10.1111/1467-9248.00184	Самостійна робота по темі (співвідношення національного і правого популізму) 3,5 год.	11 тиждень
12 тиждень 7,5 год.	Тема 10. Популістські партії країн Західної Європи. Причини успіху популістських партій. Найпопулярніші популістські партії в країнах Західної Європи, їх огляд. Основні ідеї правих популістських партій у світі.	Модуль – 2 год. Семінар, групова робота – 2 год. Самостійна робота – 3,5 год.	1. Ключник Р.М., Невесела К.О. Популізм як сучасний політико-економічний феномен. <i>Академічний огляд</i> . 2020. № 2(53). С. 5–15 2. Мартинов А.Ю. Популістські партії у країнах-членах Європейського Союзу: ідеологічний профіль та діяльність на початку XXI ст. <i>Проблеми всесвітньої історії</i> . 2017. № 2 (4). С. 100–109 3. Canovan M. Taking Politics to the People: Populism as the Ideology of Democracy. In <i>Democracies and the Populist Challenge</i> , edited by Y. Mény and Y. Surel. New York: Palgrave, 2002. P. 25–44.	Самостійна робота по темі (спільні та відмінні риси популістських партій в країнах Західної Європи) 3,5 год.	12 тиждень
13 тиждень 7,5 год.	Тема 11. Особливості використання популізму в ЗМІ. Популізм в мережі Інтернет та соціальних мережах. Специфіка формування і поширення популістських ідей в телевізійних новинах і політичних ток-шоу. Популізм в контексті таблоїдизації мас-	Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Семінар, групова робота – 2 год. Самостійна робота – 3,5 год.	1. Дем'яненко М.М., Карашук М.Г. Особливості використання популізму у вітчизняних засобах масової інформації. <i>Гілея</i> . Вип. 103. С. 319–322 2. Ключник Р.М., Невесела К.О. Популізм як сучасний політико-економічний феномен. <i>Академічний огляд</i> . 2020. № 2(53). С. 5–15 3. Хома Н.М. Теле- та Інтернет-популізм (на прикладі італійських політичних партій). <i>Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія, Політологія</i> . 2015. Вип. 13-14. С. 321–328	Самостійна робота по темі (особливості поширення популізму в соціальних мережах та телеграм-каналах) 3,5 год.	13 тиждень

	медійного простору.				
14 тиждень 7,5 год.	Тема 12. Електоральний популізм: суть та специфіка застосування. Вплив популізму на електоральну поведінку. Абсентеїзм як підґрунтя застосування популізму. Методи боротьби з електоральним популізмом.	Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Семінар, групова робота – 2 год. Самостійна робота – 3,5 год.	1. Новакова О.В. Тренд популізму у сучасному політичному процесі. <i>Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Політологія.</i> 2017. №1. С. 137–145 2. Прядко Т. Популізм як ризик демократичного розвитку і засіб політичної мобілізації електорату. Режим доступу: http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/21170/Priadko . 3. Canovan M. Taking Politics to the People: Populism as the Ideology of Democracy. In <i>Democracies and the Populist Challenge</i> , edited by Y. Mény and Y. Surel. New York: Palgrave, 2002. P. 25–44.	Самостійна робота по темі (зміни електоральної поведінки від впливом популізму) 3,5 год.	14 тиждень
15 тиждень 7,5 год.	Тема 13. Популізм в Україні. Популізм в діяльності українських політичних партій. Популізм у гаслах і слоганах українських політичних лідерів. Особливості використання популізму в українських ЗМІ.	Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Семінар, групова робота – 2 год. Самостійна робота – 3,5 год.	1. Радь Т. Популізм як продукт політичної комунікації. <i>Вісник Львівського університету. Серія філософські науки.</i> 2012. Вип.15. С.287–296. 2. Новакова О.В. Тренд популізму у сучасному політичному процесі. <i>Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Політологія.</i> 2017. №1. С. 137–145 3. Mavrozacharakis E. Populism and Democracy: An Ambiguous Relationship. <i>European Quarterly of Political Attitudes and Mentalities.</i> Vol. 7. 2018. Issue 4. P. 19–35.	Самостійна робота по темі (еволюція методів популізму в Україні від здобуття незалежності до сьогодні) 3,5 год.	15 тиждень
16 тиждень 7,5 год.	Модуль 2. Тема 14. Електоральний популізм в Україні. Особливості використання популізму на президентських і парламентських виборах в Україні. Українські популістські партії: основні ідеї та	Лекція, презентація, дискусія – 2 год. Семінар, групова робота – 2 год. Самостійна робота – 3,5 год.	1. Заславська О.О., Посвістак О.А., Налімова В.В. Новий популізм як технологія політичного маркетингу політичних партій. <i>Актуальні проблеми політики.</i> 2022. Вип. 69. С. 65–73 2. Кавка В.В. Популізм як ефективна політична технологія сучасних виборчих процесів в Україні. <i>Гілея.</i> 2015. Вип. 102. С. 406–408 3. Кіянка І.Б. Популізм як феномен політичного життя. <i>Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Політологія.</i> 2013. Т.21. Вип. 23(4). С. 24–29	Самостійна робота по темі (передвиборчі обіцянки як вияв електорального популізму) 3,5 год.	16 тиждень

	партійна риторика. Зміна електоральної поведінки українців під впливом поширення популістських ідей.				
Разом 120				56	